Skolinspektionen

Beslut

Datum 2026-11-03
Dnr SI 2025:7906

Huvudman

BOTKYRKA KOMMUN
medborgarcenter@botkyrka.se

Ärendet

Tillsyn av anpassad grundskola Björkhaga skola AGR i Botkyrka kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 18 december 2025.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Botkyrka kommun att senast den 12 augusti 2027 ha vidtagit nedan angivna åtgärd avseende brist rörande lärare. Den vidtagna åtgärden ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Botkyrka kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Botkyrka kommen ska vidta följande åtgärder

Lärare

1. Se till att undervisningen bedrivs av legitimerade och behöriga lärare, om lärarna inte omfattas av något av undantagen från dessa krav. Huvudmannen ska i samband med redovisning av vidtagna åtgärder inkomma med en förteckning över hur undervisningen kommer att fördelas läsåret 2027/2028 med avseende vilka lärare som undervisar samt vilka ämnena och årkurser dessa undervisar i. Om huvudmannen avser att för undervisningen använda lärare utan legitimation och/eller rätt behörighet ska huvudmannen i redovisningen ange vilken undantagsbestämmelse beslutet grundar sig på samt inkomma med en motivering kring varför bestämmelsen är tillämpligt i det aktuella fallet. Dokumentation av rekryteringsförsök, inklusive annonser som gjorts under perioden 4 november till och med den 5 augusti 2027 ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (2 kap. 13 § skollagen, 2 kap. 13–15 a och 16 §§ förordning [2011:326] om behörighet och legitimation för lärare [behörighetsförordningen]).

Område med avhjälpt brist

Skolinspektionen avslutar ärendet i den del det avser undervisningens innehåll och omfattning.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.stockholm@stockholm.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (SI 2025:7906) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har hösten 2025 genomfört en tillsyn av Björkhaga skola AGR i Botkyrka kommun. Tillsynen har omfattat bestämmelser gällande att elever ska ges undervisning av legitimerade och behöriga lärare, anställning av lärare och undervisningens innehåll och omfattning.

Skolinspektionen har den 18 december 2025 beslutat att förelägga Botkyrka kommun senast den 27 augusti 2026 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande att elever ska ges undervisning av legitimerade och behöriga lärare, att huvudmannen, i förekommande fall, fattar beslut om att en person som är visstidsanställd som lärare får bedriva undervisning under längre tid än sex månader samt att endast den som har legitimation anställs utan tidsbegränsning som lärare och undervisningens innehåll och omfattning.

Botkyrka kommun har den 28 augusti, 21 och 24 september 2026 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet. Därefter har huvudmannen vid ett flertal tillfällen inkommit med kompletteringar och förtydliganden. Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Botkyrka kommun har följt föreläggandet och vidtagit åtgärder med anledning av anmärkningen samt om påtalade brister har avhjälpts.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Undervisning av legitimerade och behöriga lärare

Skolinspektionen bedömde i beslut den 18 december 2025 att Botkyrka kommuns verksamhet vid Björkhaga AGR inte uppfyllde författningarnas krav avseende att bara den som har legitimation och behörighet får bedriva undervisningen om inte någon undantagsregel är uppfylld. Av utredningen framgick att all undervisning bedrevs av lärare som inte var behöriga att undervisa i anpassad grundskola.

Det framgår av huvudmannens redovisning att det har gjorts ett rekryteringsförsök i juni 2026. Annonsen avser lärare med behörighet i årskurs 1–6 i grundskolan i svenska, svenska som andra språk, matematik, engelska, samhällsorienterande och naturorienterande ämnen samt speciallärarexamen med inriktning intellektuell funktionsnedsättning. Huvudmannen redovisar att de hade trettio sökande, varav ingen av de sökande hade rätt legitimation. Det framgår av inskickade scheman och lärarförteckning att undervisning på Björkhaga AGR i regel bedrivs av lärare som är legitimerade och har rätt ämnes- och årskursbehörighet, men som saknar behörighet att undervisa i anpassad grundskola.

Visstidsanställda lärare

Skolinspektionen bedömde i beslut den 18 december 2025 att Botkyrka kommuns verksamhet vid Björkhaga AGR inte uppfyllde författningarnas krav avseende att huvudmannen ska fatta beslut om att en person ska anställas som lärare och bedriva undervisning under längre tid än sex månader. Detta då rektorn hade visstidsanställt en person, som saknade lärarlegitimation som lärare under ett år, utan att huvudmannen hade fattat beslut om detta.

Av anställningsavtal i huvudmannens redovisning framgår att rektorn har återanställt en obehörig lärare och att anställningen är kortare än sex månader.

Tillsvidareanställda lärare

Skolinspektionen bedömde i beslut den 18 december 2025 att Botkyrka kommuns verksamhet vid Björkhaga AGR inte uppfyllde författningarnas krav avseende att endast den som har legitimation anställs utan tidsbegränsning som lärare. Detta då en lärare som saknar legitimation hade anställts utan tidsbegränsning.

Av lärarförteckningen i huvudmannens redovisning framgår att det inte anställts någon ny lärare utan tidsbegränsning vid Björkhaga AGR.

Rättslig reglering

Endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen (2 kap. 13 § skollagen).

Om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § skollagen eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna, får en annan lärare bedriva undervisningen. En sådan lärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen, och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. En sådan person får bedriva undervisning under högst ett år i sänder (2 kap. 18 § skollagen).

Om en person ska användas för att bedriva undervisning under längre tid än sex månader, ska huvudmannen först fatta beslut om detta (2 kap. 19 § skollagen).

Endast den som har legitimation får anställas som lärare eller förskollärare i skolväsendet utan tidsbegränsning (2 kap. 20 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Botkyrka kommuns verksamhet vid Björkhaga AGR fortsatt inte uppfyller författningarnas krav rörande lärare.

Visserligen har huvudmannen sett till att rektorn inte visstidsanställer obehöriga lärare under längre tid än sex månader och att obehöriga lärare inte tillsvidareanställs.

Huvudmannen har dock inte vidtagit tillräckliga åtgärder för att eleverna ska undervisas av legitimerade och behöriga lärare i alla ämnen och ämnesområden. Visserligen har huvudmannen annonserat efter legitimerade lärare med rätt behörighet i ett flertal ämnen. Men huvudmannen har inte annonserat efter lärare som är behöriga att undervisa i anpassad grundskola i ämnena bild, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, musik, slöjd och teknik samt motsvarade ämnesområden.

Huvudregeln i skollagen innebär att endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen. Av både lag och förarbeten framgår att användande av lärare utan legitimation och utan rätt behörighet endast ska ske undantagsvis och under en begränsad tid. Detta innebär att huvudmannen varje år är skyldig att på nytt försöka finna en lärare som har en utbildning som är avsedd för undervisningen. Härvid ingår att dels försöka rekrytera behöriga lärare, dels att vid tjänstefördelning av befintlig personal planera så att eleverna i så hög utsträckning som möjligt får undervisning av lärare med behörighet för aktuella skolformer, ämnen och årskurser.

Skolinspektionen konstaterar att huvudmannen genom att annonsera efter legitimerade och behöriga lärare i ämnena svenska eller svenska som andraspråk, engelska, matematik, naturorienterande ämnen och samhällsorienterande ämnen försökt att rekrytera lärare i dessa ämnen och motsvarande ämnesområden. Då ingen sökande till dessa lärartjänster hade rätt behörighet kan huvudmannen tillämpa undantaget att under begränsad tid använda en lärare utan rätt behörighet för den aktuella undervisningen.

Då huvudmannen inte har försökt rekrytera behöriga lärare för ämnena bild, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, musik, slöjd och teknik samt motsvarade ämnesområden saknar huvudmannen förutsättningar för att tillämpa undantaget att under begränsad tid använda lärare utan rätt behörighet för dessa ämnen och motsvarade ämnesområden. Att huvudmannen trots detta använt lärare utan rätt behörighet för denna undervisning är en brist.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Botkyrka kommuns verksamhet vid Björkhaga AGR uppfyller inte författningarnas krav vad gäller att lärare. Det finns därför skäl att förelägga Botkyrka kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Område med avhjälpt brist

Undervisningens innehåll och omfattning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde i beslut den 18 december 2025 att Botkyrka kommuns verksamhet vid Björkhaga AGR inte uppfyllde författningarnas krav på undervisningens innehåll och omfattning då samtliga elever inte fick sin garanterade undervisningstid enligt timplaner för den anpassade grundskolan (nationella timplanen).

Huvudmannens redovisar att åtgärder har vidtagits i schemaläggningen för att rätta till bristen. Likaså att de följer upp kontinuerligt att eleverna får den undervisning de har rätt till. Huvudmannen redovisar att skolan inför höstterminen 2026 delat in elever i fem årskursintegrerade klasser utifrån ämne, ämnesområden och vad som är bäst för eleven och gruppen.

Huvudmannen har inkommit med 2026 års timplan för anpassad skola. Timplanerna är identiska med den nationella timplanen och innehåller ett förslag på hur timmarna kan fördelas mellan ämnen och årskurser inom stadiet. Huvudmannen uppger att timplanen kan ses som en ramtimplan och rektor behöver besluta om skolans val, fördelningsbar undervisningstid och avvikelser på individnivå utifrån elevernas särskilda förutsättningar och behov.

Ämnesområden

Av huvudmannens redovisning av undervisningstimmar och inskickade scheman framgår att elever kommer ha fått 1958 undervisningstimmar efter att ha gått ut lågstadiet.

En uträkning visar att elever kommer ha fått olika antal undervisningstimmar efter att ha gått ut mellanstadiet. Tre elever får 653 undervisningstimmar per läsår i årskurserna 4–5 och i årskurs 6, sannolikt 822 undervisningstimmar. Det blir totalt 2127 undervisningstimmar efter att ha gått ut mellanstadiet. Rektorn uppger i ett kompletterande samtal att dessa elever har särskilda förutsättningar och behov, vilket motiverar en avvikelse från timplanen. En elev som går i en annan klass kommer ha fått 2465 undervisningstimmar i mellanstadiet.

Elever får totalt 2465 undervisningstimmar efter att ha gått ut högstadiet. För samtliga stadier är undervisningstiden jämnt fördelad mellan ämnesområdena.

Ämnen

Av huvudmannens redovisning och inskickade scheman framgår att elever som läser ämnen är uppdelade i tre klasser. En klass har elever från årskurs 2–5 och två klasser har elever i årskurs 5–9.

Uträkningen visar att eleverna kommer ha fått 2358 undervisningstimmar efter att ha gått ut lågstadiet.

Det framkommer av inskickade scheman att elever, beroende på vilken klass de har gått i, kommer ha fått olika antal undervisningstimmar efter att ha gått ur mellanstadiet. Elever som följer yngre gruppens schema i årskurs 4 och 5 och sedan kan antas följa den äldre gruppens schema i årskurs 6, kommer att ha fått cirka 2560 undervisningstimmar efter att ha gått ut mellanstadiet. Det är svårt att med säkerhet beräkna undervisningstiden för de elever i mellanstadiet som går med äldre elever, då scheman är nya och ingen elev går i årskurs 4. För en klass redovisar huvudmannen att elever i mellanstadiet får 905 undervisningstimmar per läsår. Med det antal undervisningstimmar i hela mellanstadiet blir det totalt 2715 undervisningstimmar i mellanstadiet.

Efter att ha gått ut högstadiet kommer elever ha fått antingen 2706 eller 2714 undervisningstimmar.

Rättslig reglering

Anpassade grundskolan omfattar utbildning i ämnen eller inom ämnesområden, eller en kombination av dessa (11 kap. 5 § skollagen).

Av skollagen framgår vilka ämnen och ämnesområden som undervisningen i anpassade grundskolan ska omfatta (11 kap. 6 § skollagen).

Den totala undervisningstiden för varje elev som läser ämnen i anpassade grundskolan ska vara minst 6 890 timmar. För en elev som läser ämnesområden ska den totala undervisningstiden vara minst 6 665 timmar (11 kap. 7 § skollagen).

Av timplaner för anpassade grundskolan framgår den minsta garanterade undervisningstiden i timmar per stadium och ämne respektive ämnesområde (bilaga 2 till skolförordningen). Huvudmannen beslutar efter förslag av rektorn om fördelning mellan årskurserna av undervisningstiden (10 kap. 3 § skolförordningen). För elever som får undervisning i en kombination av ämnen och ämnesområden får rektorn besluta om avvikelser från timplanerna i den omfattning som behövs. Även för andra elever får rektorn besluta om avvikelser från timplanerna i den omfattning som behövs för att anpassa undervisningen till elevernas särskilda förutsättningar och behov. Ett sådant beslut får också medföra avvikelser

från timplanerna. Rektorn får inte uppdra åt någon annan att fatta ett sådant beslut (10 kap. 4 § skolförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Av utredningen framkommer inte annat än att eleverna får sin garanterade undervisningstid om det inte finns skäl som motiverar en avvikelse från den nationella timplanen.

Elever som läser ämnesområden kommer ha fått 1958 undervisningstimmar efter att ha gått ut lågstadiet. I jämförelse med den nationella timplanen där den garanterade undervisningstiden för lågstadiet är minst 1875 timmar, framgår att eleverna får undervisningstid i enlighet med den nationella timplanen.

En elev som läser ämnesområden kommer ha fått 2465 undervisningstimmar efter att gått ur mellanstadiet. Tre andra elever kommer däremot ha fått 2127 undervisningstimmar. Enligt den nationella timplanen är den garanterade undervisningstiden för mellanstadiet minst 2340 timmar. Det innebär att en elev får undervisningstid i enlighet med den nationella timplanen, medan tre elever inte får det. De tre eleverna har dock särskilda förutsättningar och behov som motiverar en avvikelse från den nationella timplanen.

Elever som läser ämnesområden kommer ha fått 2465 undervisningstimmar efter att ha gått ur högstadiet. I jämförelse med den nationella timplanen där den garanterade undervisningstiden för högstadiet är minst 2450 timmar, framgår att eleverna får undervisningstid i enlighet med den nationella timplanen.

Elever som läser ämnen kommer att ha fått 2358 undervisningstimmar efter att ha gått ut lågstadiet. Enligt den nationella timplanen för lågstadiet ska eleverna ha minst 1860 garanterade undervisningstimmar exklusive de 230 timmar i hem- och konsumentkunskap som kan fördelas mellan låg och mellanstadiet. Fördelningen av undervisningstid mellan ämnen är i enlighet med den nationella timplanen. Det innebär att eleverna får undervisningstid i enlighet med den nationella timplanen.

Elever som läser ämnen kommer att ha fått antingen 2560 eller 2715 undervisningstimmar efter att ha gått ut mellanstadiet. Enligt den nationella timplanen ska elever i mellanstadiet ha minst 2371 undervisningstimmar, givet att all hem- och konsumentkunskap förläggs i mellanstadiet, vilket det görs på Björkhaga AGR. Fördelningen av undervisningstid mellan ämnen är i linje med den nationella timplanen. Det innebär att eleverna får undervisningstid i enlighet med den nationella timplanen.

Eleverna som läser ämnen kommer efter att ha gått ut högstadiet ha fått antingen 2706 eller 2714 undervisningstimmar. Enligt den nationella timplanen har elever rätt till minst 2659 undervisningstimmar i högstadiet. Fördelningen av undervisningstid mellan ämnen är i linje med den nationella timplanen. Det innebär att eleverna får undervisningstid i enlighet med den nationella timplanen.

Ärendet avslutas i denna del.

X Joakim Öberg

Beslutsfattare
Signerat av: Joakim Roeraade Öberg

X Elin Jägervall Tornebjer

Föredragande
Signerat av: Elin Jägervall Tornebjer